

POSTANOWIENIE

Dnia 13 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 13 sierpnia 2019 r., na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

sprawy wniosku **L. P.**

o zasądzenie od Skarbu Państwa zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie,

z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy,

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 22 listopada 2018 r., II AKa (...), utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w T. z dnia 28 maja 2018 r, sygn. akt II Ko (...),

p o s t a n a w i a:

- 1) oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2) obciążyć wnioskodawcę kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w T. z dnia 28 maja 2018 r. (sygn. akt II Ko (...)) oddalono wniosek L. P. o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie. Wyrok ten został następnie utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 22 listopada 2018 r. (sygn. akt II AKa (...)).

Od powyższego prawomocnego orzeczenia kasację wniósł pełnomocnik wnioskodawcy, zarzucając przedmiotowemu rozstrzygnięciu:

„1) rażące naruszenie przepisów postępowania, a to:

- art. 555 k.p.k. mającą wpływ na rozstrzygnięcie, poprzez zastosowanie tego przepisu i oddalenie wniosku o zasądzenie zadośćuczynienia z uwagi

na przedawnienie roszczeń, podczas gdy zastosowanie w przedmiotowej sprawie literalnego brzmienia stworzonej tym przepisem instytucji przedawnienia w zakresie roszczeń związanych z niewątpliwie niesłusznym zatrzymaniem, w zakresie rocznego terminu liczonego od dnia zwolnienia jest w istocie pozbawieniem obywatela możliwości dochodzenia swoich roszczeń na podstawie art. 552 § 4 k.p.k., bowiem fakt niewątpliwie niesłusznego zatrzymania w przypadku Wnioskodawcy został potwierdzony w momencie wydania prawomocnego wyroku w sprawie, w której dokonano przedmiotowego zatrzymania,

2) rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

- art. 5 k.c., poprzez jego niezastosowanie oraz błędną wykładnię, sprowadzającą się do uznania, iż obiektywny, prawny brak możliwości terminowego złożenia wniosku przez Wnioskodawcę, wynikający z faktu, że prawomocny wyrok uniewinniający w sprawie, w której doszło do przedmiotowego zatrzymania, nie może stanowić podstawy do uznania roszczenia, mimo jego przedawnienia.”

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wnioś o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na przedmiotową kasację Prokurator wnioś o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym.

Zgodnie z art. 555 k.p.k. roszczenia o odszkodowanie za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z niewątpliwie niesłusznego zatrzymania – przedawniają się z upływem roku od daty zwolnienia. Brzmienie tego przepisu nie budzi żadnych wątpliwości i wyraźnie wskazuje na początek biegu terminu w jakim można dochodzić roszczeń. Naturalnie, zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego zgłoszenie żądania odszkodowawczego po upływie terminu z art. 555 k.p.k. prowadzi do oddalenia tego żądania jedynie w razie podniesienia przez prokuratora zarzutu przedawnienia, ale nie bezwzględnie. Skuteczność takiego zarzutu uzależniona jest od oceny, czy nie doszło do naruszenia zasad współżycia społecznego

w ujęciu art. 5 k.c. Ta ocena musi być przy tym - co istotne - dokonana wszechstronnie i uwzględniać całokształt okoliczności ustalonych w danej sprawie (tak m.in. w wyroku z dnia 26 kwietnia 2018 r., V KK 391/17).

Jednak trudno w kasacji odnaleźć argumenty, które ukazywałyby taki właśnie całokształt okoliczności sprawy zatrzymania i późniejszej pasywności wnioskodawcy, iż podniesienie zarzutu przedawnienia uznać należałoby za nadużycie prawa. Do takich bowiem według orzecznictwa zalicza się długotrwałą obłożną chorobę, całkowity upadek sił powodujący konieczność zapewnienia opieki osoby trzeciej w sprawach codziennej egzystencji, chorobę psychiczną ubezwłasnowolnienie, długotrwały pobyt za granicą połączony z niemożnością nawiązania kontaktu z krajem, a zatem okoliczności całkowicie niezależne od woli wnioskodawcy. Skarżący przedstawia rozbudowany wywód, lecz będący szeregiem postulatów *de lege ferenda* dotyczących modyfikacji zasad liczenia terminów przedawniania roszczeń, o jakich mowa powyżej. Obecne uregulowania, czego nie zauważa skarżący są w tym sensie preferencyjne dla zatrzymanego, gdyż pozwalają na dużo wcześniejsze dochodzenie roszczeń, bez konieczności oczekiwania na prawomocny wyrok w sprawie. Zresztą może okazać się przecież, iż zatrzymanie było niewątpliwie niesłuszne, mimo, iż finalnie sprawca został skazany. Sąd oceniający okoliczności zatrzymania ma z uwagi na art. 8 k.p.k. pełną samodzielność jurysdykcyjną w ocenie stanu rzeczy.

W niniejszej sprawie, jak słusznie wskazał Sąd I instancji w postępowaniu przygotowawczym w sprawie następnie prowadzonej przez Sąd Rejonowy w S. pod sygn. II K (...) L. P. został przez funkcjonariuszy Policji zatrzymany w dniu 20 listopada 2013 r. o godz. 18.20 i osadzony w budynku Komendy Powiatowej Policji w [...], a następnie zwolniony w dniu 22 listopada 2013 r. o godz. 15.20. Oznacza to, że termin do złożenia wniosku o zasądzenie od Skarbu Państwa zadośćuczynienia z tytułu niewątpliwie niesłusznego zatrzymania w sprawie sygn. II K (...) Sądu Rejonowego w S. - upłynął w dniu 22 listopada 2014 r.

Wniosek o odszkodowanie za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z niewątpliwie niesłusznego zatrzymania L.P. złożył dopiero 13 listopada 2017r. - akta sygn. II Ko (...), koperta opatrzona pieczęcią

początku: k. 4) Ukazuje to niezwykle dużą zwłokę w działaniach wnioskodawcy, której na żadnym etapie sprawy nie usprawiedliwił należycie.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.